Ч. 257 (14.506). Львів, пятниця 13. листопада 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Анархісти нищать Мадрид.

САЛЯМАНКА, 12. 11. ПАТ. З нац. позицій видно експеси анархістичних ватаг у Мадриді. Вони підпалюють доми у далекому запіллі, що є поза полем обстрілу нац. артилерії. Через те неможливо заняти Мадрид з малими шкодами.

БОЇ В МІСТІ.

САЛЯМАНКА, 12. 11. ПАТ. Наступ червоних на ліве крило нац. війська відбили; полягло 52 червоних; також відбито наступ на другому крилі, з танками і літаками.

МАДРИД, 12. 11. ПАТ. Фронт під Мадридом робить враження устабілізованого. Ріка Манзанарес становитиме випадову базу для вирішнього наступу нац. військ. Нині йдуть лише операції на крилах; йде про те, щоб вирівняти фронт на лівому березі ріки та знищити укріплення червоних на правому.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

СЕВІЛЛЯ, 12. 11. ПАТ. Ґен. Кеіпо де Ляно заперечив звідомлення червоних та заявив, що на південному фронті нац. війська відбили з великими втратами наступи червоних на Санта Марія, Пенарубія і Дезарес; на астурійському фронті укріплюють шляхи, щоб забезпечити постачання харчів до вуглевого басену; на відтинку Ґвадаляхари відбили наступ червоних танків.

БАРРІО ВИХАВ З ЕСПАНІЇ.

ТЕНЕРІФА, 12. 11. ПАТ. Як повідомляє тутешня радіостація, Мартінез Барріо намагався переконати през. Азаню, що оборона перед нац. військами безцільна. Азаня говорив з прем. Лярго Кабаллеро, який заявив, що не піддасться. Тоді Барріо виїхав з Валенсії, невідомо куди. Його виїзд зробив велике враження.

ТАЄМНА МІСІЯ ОТАМАНА РАМОНА ФРАНКА.

НЕАПОЛЬ, 12. 11. ПАТ. Ґен. Франко приїхав нині і вибирається до Риму з якоюсь таємною місією.

Перед совітською збройною виправою до Катальонії?

ПАРИЖ, 12. 11. ПАТ. Як повідомляє „Ле Матен", зі Севастополя відчалили два кораблі, що везуть воєнний матеріял до Барсельони. Один з них навантажений повітряними бомбами і торпедами, другий — літаками і повзами найновішого типу; крім того їде там кількадесять летунів.

ПАРИЖ, 12. 11. АТЕ. „Ле Жур" містить інтерв'ю з моряками совітського корабля „Зиряни", що привіз з Одеси до Барсельони зброю й муніцію. Вони оповідають, що в Одесі та в Севастополі стоїть на якорі 9 совітських пароплавів, навантажених зброєю та муніцією, м. ін. 15-центиметровими гарматами; 5 пароплавів можна замінити на помічні кружляки. З Одеси виплив 5.000-тоновий корабель-цистерна. Одеські верфи працюють днем і ніччю над двома підводними човнами для катальонського уряду. У Севастополі стоїть на якорі транспортовець, що має перевезти до Барсельони 4.000 морської піхоти.

Напад еспанських анархістів на посольства.

ЛЬОНДОН, 12. 11. АТЕ. Юрба комуністів напала на посольство республики Сан Сальвадору і Ґватемалі, які визнали уряд з Бурґос, — намагаючися їх здемолювати. Багато осіб арештованих. Мексиканський уряд перепросив обі республики.

МЕКСИК, 12. 11. ПАТ. Виявилося, що напад на посольства зорганізували анархісти, які приїхали з Барсельони. Вони мали при собі документи від мадридського уряду.

Мексиканська преса осуджує напад. „Висланники Барсельони думали, що в Мексику можна користуватися террором, як в Еспанії".

Сербсько-хорватське зближення?

БІЛГОРОД, 12. 11. ПАТ. Реґент Павло приняв на авдієнції та на сніданні хорватського політичного провідника д-ра Мачека. Тутешні кола добачують у тому проби наближення в сербсько-хорватських взаєминах, які дотепер є сильно напружені.

Китай готовий до війни.

НАНКІН, 12. 11. ПАТ. Китайський уряд порадив дипломатичним представникам чужих держав, щоб вони наказали своїм громадянам евакувати провінції Суйюан, Нінґсін і Кансу, бо годі брати відповідальність за безпеку чужинців. Добре поінформовані кола розуміють той демарш так, що Нанкін готов відповісти збройно на всякий замах з боку тих провінцій.

Зміни в румунській дипльоматії.

БУКАРЕШТ, 12. 11. Радор. Король підписав декрет, яким іменує секретаря міністерства закорд. справ Ґріґорея послом у Льондоні, посла з Білгороду переносить до Відня, з Варшави — до Білгороду, зі Софії — до Риги, з Відня — до Гельзінґфорсу; послом у Берліні став рум. делеґат при Лізі Націй.

Арештування німців у СССР.

МОСКВА, 12. 11. ПАТ. Офіційні кола повідомляють, що в Москві арештовано кількох німецьких спеців під замітом протидержавної діяльности. Неурядово інформують, що між арештованими є відомий знавець европ. Сходу проф. унів. Оттон Теч, що працював над німецько-совітським наближенням. Арештовано також кількох фінів.

ПАРИЖ, 12. 11. ПАТ. „Матен" твердить, що арештовані відповідатимуть перед судом за саботажі і шпіонажу. Німецькому амбасадорові заявив Наркомдєл, що арештовані є провідниками великої шпіонської організації.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Орґанізуймо українське робітництво в українських професійних рядах!

У нашому зорганізованому житті в Польщі є одна величезна прірва, про яку всі знають, час до часу про неї говорять навіть, але якої ніхто не пробує заповнити. Це питання українського робітництва та безробітних українців у місті й на селі. Найбільш пекучою проблемою нинішнього дня є для українців у Польщі боротьба за землю для беземельного та малоземельного нашого селянина. Марево нової кольонізації обєднало довкола цієї справи вже українське громадянство. Зате істнує у нас недоцінювання справи організації українського робітництва. Не маємо статистики всіх тих сил, що складаються на українську робітничу верству, ані тих, що голодують через безробіття. А таких є нині так багато, що можна говорити чи не про половину всього українського населення! Загляньмо не тільки до наших гірських сіл, чи міст і містечок, але навіть до багатого Поділля, а всюди стрінемося з масами безробітних, з безприкладною нуждою та зі скаргами, що наші злидарі не мають належної моральної ані матеріяльної опіки, не мають організації, яка би безпосередньо стрічалася з працюючими верствами, хоч у них жевріє українське серце та любов до свого рідного.

До цієї пори ми привикли, що нашим робітництвом опікувалися організації, які номінально тільки були українські, або партії, які мали в програмі охорону українського робітника. Маю на думці нашу соціял-демократичну партію (У. С. Д. П.), яка під нинішню пору стала фактично експозитурою польської соціялістичної партії (ППС). Фактом є, що значно частіше стрічаємо всіх соціялістичних оборонців працюючого народу під червоними, ніж жовто-блакитними прапорами. Друга партія, яку тут слід згадати, це наші радикали (У. С. Р. П.). Колись (ще заки українські радикали назвали себе „соціялістами") та партія займалася щиро організацією одної найбільшої нашої робітничої верстви, а саме робітниками на земельних господарствах, та спільно з іншими суто національними організаціями боролась за поліпшення долі селянського робітництва. Це вже минулося.

Донині памятаю велику подію хліборобських страйків зперед сорок кількох років на Поділлі, здавлюваних мадярськими гузарами та уланами. Це був, чи не останній найбільший рух українського робітництва, що мав у собі і національні і клясові елементи. Від того часу, головно від кінця світової війни, заломлюється наше робітниче зорганізоване життя. Українські професійні організації приймають зовсім нову форму та у великій мірі затрачують свій суто-національний характер. Українське робітництво розбивається на численні гуртки й поважно підпадає під чужі впливи. Тут і там реагує наше робітництво на заподіяні йому кривди, але робить це доривочно, дуже часто незорганізовано і то на підшепти чужих та національно ворожих сил. Читаємо у пресі про часті рухи робітництва, про страйки, про боротьбу за свої права, але все це діється під чужим прапором.

Загляньмо у наші Карпати, де ведеться деревний промисел, загляньмо до нафтових басей-

нів, до копалень вугля і соли, до фільварків та ріжних фабрик по містах і містечках, а найдемо скрізь тисячі наших робітників, які є або зовсім незорганізовані, або тиняються по чужих установах, які їх нераз національно просто зневажають, або ледви толерують. Сотні тисяч готівкових вкладів від українських робітників вливає до чужих кас, з яких користають всякі імпрези, ворожі нам під національним оглядом. Ось недавно читали ми в „Ділі“, чим займається велика організація львівських будівельних робітників, серед яких більшість — українці: зборами і резолюціями на честь червоного Мадриду! А „Трибуна Роботнічи“ не має іншого клопоту, як взивати українських робітників до боротьби... з українським „фашизмом“, — розуміючи під „фашистами“ важко працюючу українську інтелігенцію.

Не хочу виступати проти чужих робітничих організацій — це їх річ, як вони ведуть пропаганду між своїми робітниками, але всі ми бачимо ту важку ситуацію, в якій находяться величезні маси українських працюючих верств. Нашого робітника знають чужинці лише тоді, коли треба від нього видурити членську вкладку і втягнути його в круг своєї політики. Наш робітник є добрий тільки тоді, коли стає знаряддям в руках чужих, але горе йому, якщо він відважиться піднести голос в обороні своїх культурних, національних і релігійних прав. Рідна українська церква, ноша, традиційні обичаї, ба навіть рідна мова — це для „міжнародніх“ (читай польсько-жидівських) професійних організацій, в яких перебувають і українці, предмет або явної наруги, або погірдливого легковаження. Ось так іде винародовлення українського робітника.

Можна би навести чимало фактів на доказ, як терпить наше національне життя через брак національної української робітничої організації. Це інстинктовно відчуває і наше робітництво, але позбавлене опіки від своїх, опускаючи руки попадає під „опіку“ чужих.

Найвища пора, щоби наші політичні круги заопікувались робітництвом, та — окремо безробітною біднотою! Найвищий час нам творити власні робітничі професійні організації, які могли би боронити нашого робітника перед визиском та зберігти його всеціло для української нації! Не хочу пересуджувати справи солідарности з іншими неукраїнськими робітничими організаціями, коли йде про матеріяльну поправу долі робітництва, але уважаю, що нашим найбільшим обовязком є заповнити згадану на вступі прірву та приступити якнайскорше до організування українського робітництва, щоби задержати український робітничий актив для української родини, культури й церкви!

Пос. Дмитро Великанович.

Чехи про подорож мін. Бека до Льондону.

(ВІД НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Прага, листопад 1936.

Невдачі Льокарна, еспанські події і звязане з ними міжнародне напруження, недавня подорож італійського міністра закордонних справ до Німеччини, югославянського міністра до Туреччини та румунського короля до Праги, різка промова Мусолінія, конференція держав римського протоколу і недалека подорож регента Гортія до Італії — все це вказує на те, що поїздка міністра Бека до Льондону відбувається в дуже цікавий для Европи час, при дуже складній і замотаній міжнародній ситуації. Тому не диво, що цілий европейський політичний світ з великою увагою ставиться до цієї подорожі і дуже ріжно її коментує та насвітлює. Само собою, що і чехословацькі політичні круги дуже зацікавлені цією поїздкою, тим більше, що промова Мусолінія про вісь Берлін—Рим підкреслила факт істнування оси Берлін—Варшава, колиж додамо, що за загальною думкою Польща стає атутом у руках англійської дипльоматії та й Італія виявляє тепер для неї більше зацікавлення, — така поїздка може мати дійсно неабияке значення для дальшого розвитку т. з. середне-европейської проблеми, найважнішої з усіх проблем Чехословаччини.

Покищо чехословацька преса пише про цю подорож дуже здержливо, але всеж деякі її голоси заслуговують на те, щоб їх зареєструвати.

І так цікаво звернути увагу на ту вістку, яку принесла чехословацька пресова агенція, що князь-регент Павло югославянський виїхав з Мінкену до Парижа, куди рівночасно прибув мін. Бек. На цю коротку вістку зареагувала частина чехословацької преси тим, що звернула увагу, що князь Павло перед своїм виїздом до Парижа був саме в Мінхені і що ця поїздка до столиці Франції відбувається рівночасно з поїздкою міністра закордонних справ Польщі. „Виводити з цього яких небудь внесків покищо не можемо“ — каже орган премієра Годжі, аграрний „Венков“.

Цей самий „Венков“ звертає увагу на зміну самої, так мовити, політичної обстанови, серед якої відбувається льондонська візита мін. Бека. Для ілюстрації цієї зміни „Венков“ цитує одно місце зі споминів небіжчика Штреземана про те, як то в часі переговорів про льокарненський договір у передпокою конференції сиділи заступники Польщі і Чехословаччини та щойно коли договір був готовий, їх покликали та подали їм до відома готовий факт. Польський заступник був цим так зворушений, що ані не подав руки німецькому міністрові закордонних справ.

„Ми тому нагадуємо цей епізод, — каже „Венков“ — бо ця ситуація зперед десяти літ була дуже подібна до нинішньої“. На весну цього року, коли відозвалася льондонська конференція після зірвання льокарненського договору, у Льондоні були теж заступники Польщі та Чехословаччини, але їх знову не покликали на конференцію. І не минуло пів року, а польський міністр закордонних справ їде до Льондону і то як перший офіціяльний гість після жалоби на королівському дворі. „Іде сам і буде на авдієнції у короля та візьме участь у традиційному бенкеті льорда-майора, на якому промовить і [illegible] і Іден! Яка зміна ситуації!“

Цю зміну пояснює чехословацька пре[illegible] Після відомих подій в Еспанії, після [illegible] участи Совітів у цих подіях, позиція Польщ[illegible] же скріпилася, тим більше, коли [illegible] лійсько-німецької згоди. Пригадаймо, що [illegible] послом у Римі, якого приняв італійський [illegible] закордонних справ, був саме польський [illegible] Ситуація, в якій опинилася Польща, [illegible] важна. Говориться про те, що Італія [illegible] відновилаб концепцію пакту чотирьох [illegible] рилаб його на пакт пяти, який став би [illegible] і вирішним інструментом европейської [illegible] Цим пятим членом малаб стати саме Польща. Крім цього є всі дані за тим, що Англія [illegible] терес у тому, щоб Польщу втягнути до [illegible] европейського пакту. Не треба далі [illegible] що прийшло теж до деякого зближення [illegible] Польщею і Францією і Польща [illegible] орієнтується на Захід. Польща голоситься [illegible] літики рівноваги, а тому мусить ставати [illegible] важнішим чинником і в укладі політичних [illegible] заході Европи. Тому то льондонська поїздка [illegible] ністра Бека може мати для дальшого [illegible] загальноевропейської політичної ситуації [illegible] сягле значіння. Може бути, що вона буде [illegible] ликої міри теж деякого роду регулятором [illegible] віденської конференції держав римського протоколу та для скристалізування думок, [illegible] у промові Мусолінія під адресою Льондону.

Деякі праські часописи принесли з [illegible] льондонської поїздки міністра Бека теж [illegible] реведяційну вістку, а саме ніби про [illegible] непорозуміння між міністром Беком та [illegible] ським генералісімусом Ридзом-Сьміглим. [illegible] ця подає, що між міністром і генералісимусом вже довго не було ніякої виміни думок та [illegible] віть перед своїм виїздом до Льондону [illegible] Бек не говорив з марш. Сьміглим. Однак праський „Венков“ поставився до цієї вістки [illegible] тично і назвав її (слушно) комбінаціями без [illegible] ких основ та з цього приводу робить таке [illegible] ження: „Хто у закордонній політиці рахується [illegible] особистими мотивами, дуже часто може [illegible] хуватися, а тому не хочемо, щоб і з нашій [illegible] тичній опінії повстав такий погляд, який [illegible] міг би привести до неприємного розчарування. Коли взяти під увагу, що подорож ген. Ридз-Сьміглого до Парижа саме й підготовила [illegible] мін. Бекові для його дальшої діяльности та [illegible] шила йому ситуацію над Секваною і Темзою, [illegible] коли пригадати спільні конференції на варшавському Замку, — поголоски чеської преси [illegible] уважати нездоровими сензаціями.

М—а.

Кінові оплески і дійсність.

Прага, 9-го листопада.

Є в Празі кіна, де показують переважно совітські фільми, заздалегідь уже розрекламовані одною частиною чехословацької преси і то не лише комуністичної. Бачили і ми одну із таких фільм: „День червоного спортовця“. Одно із тих совітських „досягнень“, призначених на експорт за кордон. Довгі ряди молоді, що з ентузіязмом і радісними обличчями машерують попри свого „найдорожчого, найулюбленішого вожда“. Бачили ми там і велику групу української молоді, як перед совітською верхівкою у Москві витинала на Червоній Площі гопака. Дивилися ми на ці — треба признати добре вирежисеровані — комедії і гірко усміхалися. А цю гірку усмішку викликала у нас передовсім праська публика, яка із захопленням оплескувала кожну картину, попереджену бундючними написами в роді таких, як: „Молоде покоління майбутнє Совітської Росії“, „Совітська молодь за Сталіна і нове життя“ і т. п. І не думайте, що в кіні сиділи виключно комуністи! Зовсім ні. Найменше половина глядачів це спокійні праські громадяни, які безкритично приймають усе те, що — в нинішній совітофільській психозі подає їм велика частина чехословацької преси. І до чого ви там не дочитаєтеся? От візьмім для ілюстрації цю саму совітську молодь. Все і всюди ви найдете один і той самий „ляйтмотив“: Совіти це земля молодих, а ця молодь це вже майже в цілости вихованці нової совітської доби, — отже: вся совітська молодь душею і тілом за новий совітський лад, а молодь цеж майбутнє народу, держави й т. п. І не диво, що коли такий спокійний громадянин не читає нічого більше лише такі паперові аргументи, а на свої очі бачить такі фільми, як із „Дня червоного спортовця“, то він вірить, що воно дійсно так, сам попадає у психозу і плеще в кіні разом з тими, які знають чому плещуть, бо на це вони прийшли сюди.

Але чехословацький спокійний громадянин не знає дійсности, він не знає, що дійсність перечить яскраво всьому тому, про що говорять йому ці паперові аргументи і пропаганд[illegible] фільми. Він не хоче задумуватися над [illegible] що вбивці Кірова, якого смерть Москва [illegible] стала між іншим і на те, щоб кріваво [illegible] по Україні, звідки „вдячна“ молодь [illegible] самої Москви шкварити гопака, — це [illegible] люди, яким було ледви дванацять років, [illegible] дився отсей „новий світ“ совітський. Цеж [illegible] діти цього саме нового світу.

Це правда, що після революції [illegible] молодь станула під большевицькі прапори [illegible] кожна молодь, так і молодь колишньої царської Росії, бачила передовсім ідеольогічну [illegible] революції. Вона зі сліпою вірою пішла за [illegible] ними гаслами, які обіцювали їй рай на землі, [illegible] давали повну надію на перебудову цілого світа. Вона вірила у світову революцію. І всі ці [illegible] глибоко западали до її чутливої душі, але [illegible] цим вона роками цілими чекала на сповнення [illegible] гасел і цих надій. І... розчаровувалась. І це розчарування було для неї тим тяжче, коли вона бачила, що людей часто невинних ставлять [illegible] суд, засилають в далеку Сибір та розстрілюють навіть тих, які були колись її вчителями, і провідниками. Все це мусіло мати на совітську молодь свій вплив, мусіло лишити незатерті [illegible] в її психіці.

А праський спокійний громадянин [illegible] всього не знає, чи там не хоче над цим [illegible] думати: він забуває, що молодь не може [illegible] рювати, бо — вона йде все простими [illegible] і плеще вдоволено, коли бачить гарно і [illegible] зпрепаровану пропагандивну фільмову картину. А далі цей громадянин у своїй совітофільській психозі не знає нічого про те, що [illegible] молодь не лише читає, але і сама видає [illegible] сописи, в яких зовсім не має того [illegible] „улюбленого вожда“ і для „нового життя“ [illegible] можна спокійно подивлятися в праському [illegible] ло хто з цих кінових глядачів і тих, [illegible] тично вірять у все те, про що розписується [illegible] хопленням совітофільська чехословацька [illegible] знає про те, що великий відсоток [illegible]

концентраційних таборів і на Сибір творить нині вже оця, під совітським режімом вихована, молодь. А засилають її туди за те, за що засилають і всіх інших: за невдоволення з цього „нового життя“. За те, що вона не хоче вже спокійно дивитися як її вісімнацять років обманювали, за те, що вона вже не хоче спокійно терпіти того, що з запалом добровільно взяла на себе в імя гасел революції, для чого виріклася найкращих днів і хвилин свого життя, своєї молодости. І праський громадянин сидить ситий і вдоволений у кіні та подивляє українського гопака на московській площі, може і не знаючи, що сотки тисячі української молоді стало сиротами, бо її батьків замучили або в таборах винищили, або вони повмирали з голоду на вулицях і площах і то не Москви, але таки на своїй рідній землі. Чи подумав той громадянин над тим, якого гопака затанцювалаб ця молодь, якби могла виявити свої правдиві молодечі почування? І ще одного не знає праський громадянин, бо про це нічого не пише ця чехословацька совітофільська преса, а саме, що вбивства визначних совітських діячів це зовсім не діла т. зв. троцькістів, але тайних організацій, що складаються нині головно з молоді.

Так виглядає дійсність. Для совітського режіму наростає нова і найбільша небезпека: невдоволення нового покоління, вихованого вже самим таки совітським режімом. Цього не знає чехословацький громадянин і живе ілюзіями і то ілюдіями, які можуть шкідливо відбитися і на його молоді, на майбутньому його власного народу.

Офіційний комунікат про розмови мін. Бека у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 12. 11. ПАТ. Міністер Бек переговорював учора з міністрами льордом Геліфексом та Іденом, закінчуючи свої льондонські розмови.

В порозумінні з польською стороною англійське міністерство закорд. справ оповістило на ту тему такий комунікат:

„В останніх трьох днях міністер закорд. справ Бек відбув з міністром закорд. справ та іншими членами брит. уряду низку розмов про загальне положення в Европі та про справи, що торкаються безпосередньо Польщі та Англії. П. Бек і п. Іден з вдоволенням ствердили, що погляди і задуми обох урядів годяться у питаннях, що інтересують обі держави. Вони уважають за дуже побажане, щоби зусилля погаднати европейські питання, відбувалися далі. Вони скористали теж з нагоди, щоби розглянути точки плянованого західного договору, яким Польща близько цікавиться. Ствердили, що слід подумати, якби узгляднити слушні інтереси Польщі в цій справі. П. Бек і п. Іден є тої думки, що міжнародня співпраця найкорисніше може бути вдержана в рямцях Ліґи Націй і що ніщо не було би більш шкідливе для замирення, як наглядний і виразний поділ Европи на протилежні собі бльоки“.

——о——

З польської преси.

Український православний селянин має слухати польського богослуження!...

МОРАЛЬНИЙ ПОЛИЧНИК ДЛЯ ПРАВОСЛАВНИХ ЄРАРХІВ ВІД ПОЛЬСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ТАБОРУ.

У виленському „Слові“ з 8. ц. м. находимо цікаву статтю відомого начальонго редактора цього щоденника Станислава Мацкевича („Цат“) п. н. „Люди, що не доросли до розвязки державних питань“, в якій він дуже гостро скритикував рішення синоду православної Церкви про введення („в разі потреби“) до богослужень польської мови замість церковно-словянської. Тому подаємо зміст і хід думок цієї статті яка вповні підтверджує наше становище у справі ненормальних відносин у православній Церкві та зокрема шкідливої політики російських православних єрархів, яку вони прикривають всякими уступками польській владі.

„Ми є католиками й одночасно поляками — читаємо у „Слові“. Але чи можемо собі уявити, щоб кардинали Гльонд і Каковський, архиепископи Яблжиковський та Сапіга рішили, що Службу Божу слід відправляти в польській мові, що замісць „Домінус вобіскум“ слід вимовляти „Бог з вами“. Певно, що ні! Але чи це означає, що вище згадані князі Церкви є злими патріотами? — „Алеж Боже борони! Вони є безсумніву найкращими, найревнішими патріотами, бо літурґічна мова не має нічого спільного з польщиною. Кс. Скарґа відправляв богослуження по латині, зате Годур, який називає себе „епископом національної церкви“ відправляє його по польськи. Міркуємо, що Скарґа був більшим патріотом.

„Наші епископи — пише далі Мацкевич — ніколи не рішали би про таке спольщення богослуження навіть, якби це було можливе з канонічних оглядів. Не зміняли би латини на російську мову за російських часів, ні на польську за часів незалежности. А православні архиєреї згодилися змінити свою літурґічну мову.

„Це свідчить без сумніву про вищість характерів католицького духовенства над православним духовенством. Як католики можемо цим гордитися. Але як поляки співчуваємо над повною недостачею інтеліґенції нашої політики у віроісповідних справах...

„Я чув таке речення, яке хтось сказав: Польський вояк повинен слухати богослужень у польській мові.

„Йосиф Пілсудський був також польським вояком, але слухав богослужень по латині. Подібний афоризм може висловити той, хто не знає, що в Польщі ніодин вояк не слухає богослужения попольськи, бо вояк католик слухає його по латині, магометанин по арабськи, жид по еврейськи, караїм по караїмськи.

„Найцікавіше, що церковно-славянську мову вживають при богослуженнях у католицькій церкві греко-уніятського обряду і в католицькій церкві нового славянського обряду. Отже ціла Східна Галичина аж по Перемишль буде слухати богослуження в церковно-словянській мові, о. Високінський у Синковичах к. Слоніма буде відправляти богослуження в церковно-словянській мові, а православний селянин має слухати по польськи. Панове бюрократи уявляють собі, що це найуспішніший спосіб, щоб викликати в цього православного селянина польський патріотизм! А це видно... розумні люди.

„Церковно-словянська мова є таксамо головною літурґічною мовою Східної Церкви, як у костелі є латинська мова. В церковно-словянській мові відправляють богослуження від часів св. Кирила і Методія з IX. в. В церковно-словянській мові відправляють богослуження у Польщі, в Росії, Болгарії, Сербії. Олександер III. і Победоносцев відомі були як „обрусітелі“, але не зміняли церковно-словянської мови на російську мову.

„Може знайдеться який півінтеліґент, який признає тенденцію польщення богослужень „народовою“ політикою. Але національна політика не є такою страшно примітивною річю. Національна політика мусить користати з усього, що може зміцнити польський нарід, але не може робити потягнень, які не дають нічого позитивного, зате викликують багато злого. Бо якщо волимо католика від православного, то скажім собі, що під кожним оглядом волимо православного від безбожника. А якщо будемо поступати так безцеремонно з

АСКОЛЬД. 3

Фільма із царства „Зельоного Штандару“.

(Докінчення).

Якось так трапилось, що недовго потім, як з Москви прогомоніли нові гасла, що їх проголосив VII. конґрес Третього Інтернаціоналу, які мали наблизити людство на ще один крок до „раю“, розворушилося живіше і тутешнє село, залопотів у ньому „зельони штандар“.

Припадок?

Та дещо інакшої думки буде той, хто уважливіше вслухається в лопіт цих „зельоних штандарів“, пильніше придивиться до тих, що їх несуть святити тутешні сватки. Може і зараза. Але зараза — поважна річ!

Неділя.

Якась там „Воля“ чи „Вулька“ посвячує свій „зельони штандар“ в містечку.

Десь так передполуднем по дорозі, що йде з містечка в село, показується похід. Наперед їдуть наколесники. Буде їх двацять чи трицять. Зеленими папірчиками перетикані шприхи їх коліс, зеленими поясками поперевязувані їх груди. Пояски з паперу, тому друться легко й теліпаються на вітрі серед їзди.

За ними вершники. Також їх двацять—трицять. Кінські гриви переплітані зеленими стяжками, шапки та капелюхи обвинені зеленими бинд̆ами. Також з паперу.

Один то таки так і обвинув голову зеленим папером. Виглядає як нащадок Магомета у чалмі...

А там іде музика. Не всі інструменти настроєні, тому й грає марші не до маршу!...

За нею чвірками властивий похід. Вперед цей „штандар“, що мають святити, а за ним інші, вже посвячені. Хоч з Матінкою Божою він ще з одного боку, та на другому пишається вже серп, хоч і без молота... Або портрет Вітоса часом. А там чвірки і чвірки — дівчата, хлопці, — старші господарі позаду. Співають. „Честь вам панове магнаці“, то знов про „хлопську правицю“ та понад ними вибивається рефрен пісні-гимну про Вітоса. Як стихає спів і замовкнуть його останні звуки, тоді чути оклики: — „Преч з панамі!“, „Преч з ксенжмі!“ — підхоплює якийсь тоненький дишкант.

І світяться очі учасників походу, падають їх ненависні погляди на гуртки міщухів та міських „панів“, що тут і там стоять на пішоходах й придивляються походові.

— „Чекайце, не длуґе ваше панованє“... — чути тут і там оклик із перших рядів, а вслід за ним несеться погляд повний ненависти й люті на тих, що так стоять на пішоході, повбирані в святочні краватки...

Відомо прецінь, що Вітос ходив без краватки. Що нині не стає символом!

В бічній вуличці стоїть гурток жидків. Сьогодні неділя, крамниці позамикані, нема торгу, чому не подивитись, як ґої роблять параду.

І у них світяться очі.

Таким самим огнем як тоді, коли вичитують у „Гайнті“ чи „Моменті“ скільки то еспанських повстанців облили бензиною і спалили урядові міліціянти, скільки церков і манастирів пішло там з димом.

І якоюсь злорадістю сяють їхні лиця, коли вслухуються в лопіт тих зелених прапорів.

Йдуть ряди за рядами.

І хоч як напружуєш зір, хоч як вдивляєшся — не видно між тими рядами **ніодного інтеліґента!...**

Зате увихаються поміж ними типи, які щоправда мають кирпаті носи і доволі малі вуха, але які достоту нагадують тих типів, з яких рекрутувалися колишні наганячі та ґвардія Діямандів та Люберманів, що за гроші кричали „нех жийон“ своїм хлібодавцям, коли ті поклавши руки на годовані пуза з патосом виголошували „Ми, глодні роботніци“...

Тут вони стали впорядчиками, керманичами, тими, що дають прикази, роблять настрій, додають духа... Йдуть ряди за рядами, падуть оклики: „Геть з панами!“, „Геть із попами!“. Йдуть до костела.

А священники посвячують ті зелені „прапори“, посвячують їм на злість!... Кому? Чи це так важко догадатися? Дивишся на ті ряди, глядиш на прапори, прислухуєшся до тих окликів, до тих пісень, що лунають з довгих рядів і мимоволі очами душі вбачаєш ту невиразну руку, що доторкається незримих струн душі тих рядів, відчуваєш цього невловного духа, що їх ѳсотує, що кермує ними, як хотять „спасителі світа“. Її, тієї руки ніби не видко — свячена вода буває найкращим ліком на всякого ворога і супостата — зелений колір прапорів, такий зла-

культом православної церкви, то як єдиний вислід можемо викликати збільшення безбожництва у православному селі".

Найкращим доказом, що польські католицькі кола вповні погоджуються зі становищем ред. Мацкевича є той факт, що його статтю передрукувала у своєму комунікаті з 11. ц. м. Польська Католицька Агенція у Варшаві.

—o—

Естонія певна своїх сил.

РИГА, 12. 11. ПАТ. Естонський начальний вожд в інтерву заперечив опінію 4-ох давних президентів держави, немовби естонська армія була слаба. На ділі Естонія ще ніколи не мала настільки справної і добре випосаженої армії, ані так забезпечених кордонів як тепер. Військо не займається політикою і не візьме участи у виборах до парляменту.

(Естонська армія мала 1926 р. 17.000 вояків і ділилася на 3 дивізії. Вона складалася з 6-ох піхотних полків, 1-го кінного, 2-ох ґруп важкої артилерії, 1-го куріня повзів (14 апаратів), 1-го відділу панцирних самоходів (11 апаратів), та 1-го летунського відділу (25 апаратів).)

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Французька людова партія вибрала головою Жака Доріо.

Англійська палата громад відкинула внесок провідника лейбуристів, щоб вислухати делеґацію „голодового маршу".

В Ірляндії міністром рільництва став Болянд, міністром пошт і телеґрафів — Трейнор.

Англійський король виїхав на інспекцію фльоти до Портлянд.

Югословянська поліція арештувала в Загребі 19 членів тайної комуністичної орґанізації.

Палестинські жиди поставилися прихильно до королівської комісії та до британійського мандату.

Міжнародній комітет запротестував перед еспанськими урядами за те, що вони беруть заручників та домагається, щоб запевнити повну свободу жінкам, дітям, старцям, хорим і особам невмішаним у політичне життя.

Провідник австрійських леґітимістів заявив у інтерву, що Мусоліні ставиться прихильно до реставрації Габсбурґів у Австрії та Мадярщині.

На Ливані (Сирія) поширюється страйк, що триває уже від 3 тижнів. Юрба нападає на поліційні станиці і стежі, що кружать по місті; військові залоги в поготівлі.

Малярська поліція арештувала 25 емісарів Комінтерну.

Італійські півурядові кола потверджують, що почалися англьо-італійські переговори у справі взаїмної пошани інтересів на Середземному Морі.

Малярський реґент Горті повідомить Мусоліні про визнання італ. імперії особисто під час візити в Рим.

Як виглядатиме новий карний закон у Німеччині.

БЕРЛІН, П.А.Т. Урядова комісія реформи карного закону закінчила праці над проектом нового карного кодексу.

Проект стверджує на вступі, що німецький карний закон мусить бути пронятий національно-соціялістичним світоглядом, мусить стояти на сторожі чести і чистоти раси, дідичности, оборонної здатности і робочої сили, дисципліни та ладу. Новий карний закон мусить признати засаду, що спільна користь йде перед індивідуальною користю.

Окремий розділ присвячено охороні дитини. Строга кара жде за знущання над дітьми. Новий карний закон займається обширно охороною праці і господарки. Спеціяльні постанови карають за страйк і льокавт, марнування засобів продукції, зраду господарських тайн перед закордоном, злобну лихву з харчами. Нові засади вводить закон у справі виміру кари. Багато місця займають у кодексі постанови про „охорону чести". Тяжка кара жде за „зневагу німецького народу"; образа провідника є рівнозначна з образою цілого німецького народу. Окремою формою образи народу є теж образа партії, держави, збройної сили і т. д. Закон бере в оборону теж великі німецькі історичні постаті.

Зовсім не згадує новий карний закон про двобій мабуть тому, що не хоче вводити „подвійної моралі". Справу двобою управильнює спеціяльний реґулямін.

—o—

Це подружжя буде щасливе.

Молодий торг. помічник в одній місті Сх. Галичини любився із взаємністю, але був він лише молодим помічником на дорібку, а вона дочкою власника готелю і в додатку одиначкою, тимто її родичі не хотіли чути про це „невідповідне"подружжя. Вони бажали для своєї одиначки партії, яка була би їй рівна під оглядом майна. Всякі переконування і всі заклони не здались на ніщо. Родичі були непохитні.

І коли так цей молодець вертався одного вечора від своєї найдорожчої, повний понурих думок, бо її родичі не тільки приняли його незвичайно холодно, але і дім йому виповіли, зрозумів, що може його врятувати лише щасливий припадок. Нараз захопила його певна думка! Він переходив саме коло колектури державної льотерії і на її виставу кинув припадково оком. Колиб так заграти на льотерії! Колиб так виграти? Мав би гроші і тоді ніщо не стануло би йому на перешкоді до щастю, але був уже пізний вечір і колектура була зачинена. З купном чвертки треба було чекати до другого дня. Одначе думка про можливу виграну на льотерії так підбадьорила молодця, що цілу ніч не міг ока зажмурити і в ранці, як тільки відчинено колектуру, був він там першим клієнтом.

Це все оповів він нам сам, коли приїхав до Генеральної Дирекції Державної Льотерії підняти виграну.

Очевидно сама доля хоче, щоби п. Х. оженився з своєю найдорожчою. Це добра ворожба майбутнього подружого життя.

Лемки українці перед окр. судом у Новому Санчі.

(Зі судової салі).

В окружному суді в Новому Санчі відбулася вівторок 10. листопада ц. р. карно-адміністраційна розправа проти трьох молодих лемків зі Щавника біля Мушини, новосанчівського повіту, обвинувачених за проступок зі статті 7 закону про збори з 11. березня 1932 р. (В.З.Р.П. ч. 48, поз. 450), — себто за недозволені владою збори під отвертим небом. На лаві підсудних засіли: 1) **Семен Барновський**, літ 39, дяк і крамар української кооперативи, 2) **Семен Дзюрбел**, літ 25, столяр і 3) **Михайло Романяк**, літ 22, уродженний у Пасайт у Злучених Державах Північної Америки, робітник, усі три письменні і свідомі та діяльні українці. Прокуратор притягнув їх до відповідальности за те, що в дні 7. червня ц. р. зорґанізували на горі Яворина біля Криниці збори під голим небом, у яких взяло участь понад двіста лемківських хлопців і дівчат з ріжних сіл новосанчівського і горлицького повітів, на яких — як донесла поліція — співали українські пісні, між ними і „Ще не вмерла Україна" та танцювали українські танці. Характер цих зборів під отвертим небом — як донесла станиця державної поліції в Мушині з 12 червня ц. р. — був манїфестаційно український, бо усі учасники тих зборів є завзятими українцями і симпатиками українського руху. А ці свої симпатії хотіли виявити вони і назовні згаданими манїфестаційними зборами і заохотити таким чином до дальшої праці в українському національному руху.

На основі цього поліційного донесення повітове староство в Новому Санчі покарало учасників цих зборів (були там виключно самі селянські хлопці і дівчата з багатьох сіл західньої Лемківщини) на основі 25. статті згаданого вище закону про збори грошевою гривною у ріжній висоті до 50 золотих зі заміною на арешт до 14 днів. Число покараних, на яких донесла поліція, доходить щось до 100 осіб. Усі вони відкликалися до окружного суду. Карно-адміністраційні рішення приходили партіями у ріжних відступах часу, бо крім зборів на Яворині дня 7. червня ц. р. були ще подібні недозволені збори селянської лемківської молоді, також на горі Яворина ще 19. липня ц. р. з такою самою національно-українською програмою й методою.

Повітове староство в Новому Санчі покарало карними ореченнями з 4. вересня ц. р. як перших підсудних Семена Барновського, Семена Дзюрбела і Михайла Романяка за недозволені збори під отвертим небом на горі Яворині 7. червня ц. р. Вони відкликалися до окружного суду в Новому Санчі, де проти них відбулася розправа в дні 10. ц. м. Підсудні явилися особисто, а їх оборону обняв безкорисно пос. др **Степан Баран**, адвокат з Тернополя, що спеціяльно приїхав на цю розправу. Підсудні заявили, що до вини не почуваються, орґанізаторами ні керманичами зборів на Яворині 7. червня ц. р. не були і не знають, хто ці збори селянської лемківської молоді зорґанізував. Була це властиво прогулька, яких у горах літом є безлік і на яких нераз є і забави та співи, на що ніхто не старається про окремий дозвіл влади. Самі знайшлися там припадково, маючи недалеко свої поля і сіножати.

Донесення списав Ян Малік, поліцай з Мушини на основі звідомлень поліційних конфідентів, яких прізвищ не подав, бо сама поліція на Яворині ні 7. червня ц. р., ні 19. липня ц. р. не була і з власного спостереження не знає нічого. На судовій розправі відчитано поліційні донесення і зізнання свідків, поданих поліцією, а переслуханих у старостві, які не потверджують вини підсудних. Відчитано теж з протоко

кий від цих також „прапорів", що спливають кольором крови, серпом та молотом пишаються...

Так, так, не видко тієї руки, але її присутність відчуваєте всюди, на кожному кроці, у кожній нотці співаної пісні, кожному погглядові, кожному з тих рядів, як відчуваєте приняву доброго режисера, коли слідкуєте за кожним поворотом акторів на сцені, хоч його самого не видко.

— — — — — —

Скажете може: — Що там, похід походом, цеж неділя, свято, прийде будень розвіється міраж, збліднуть вогники блудні! Може, може...

Та ось подія, про яку розказував нам польський священик з одного тутешнього села.

Навчає він релігії в місцевій школі. Мусів говорити в початковій клясі про рай, про те, що причиною всякого лиха на світі є людські гріхи, а вкінці падає запит: Коли міг би запанувати рай між людьми на землі.

Мовчанка. „Хто знає, нехай встане".

Встає маленька дівчинка.

— „Я вем, прошен ксендза!"

— Но?

— „Кеди не бендзе пануф і ксенжи, то бендзе рай на сьвеце"... — сказала дитина, яка чула це дома.

І не дивниця, що мешканці одного села під Ланцутом збиралися висилати чи таки вислали привітну телеграму мадридському урядові...

Щож робить тутешня польська інтеліґенція, польське громадянство та урядові чинники?

Важко сказати, щоби щось робили. Читають Курієрки, слухають Тонька і Щепка у радіо та грають у бріджа!...

Дійсно, поза сплітками, поза тим, що торкається „гаму і папу", ота інтеліґенція проявляє так мало зацікавлення проявами життя, що аж соромно називати її інтеліґенцією!...

А при тому стільки в неї глупої зарозумілости та бундючности, стільки тупої нетямучости та нехтування усім, що не находиться у безпосередній близькости її носа! Якогось почуття обовязку дати щось із себе для загалу, не ждучи, розуміється, зараз за те користей, ні сліду.

Розбалакалися ми раз з одним польським інтеліґентом на тему, чому інтеліґенція нічого не робить серед свого народу, хоч має змогу, хоч не стрічає перешкод від влади, щоби не стрінула її колись доля давньої російської інтеліґенції. На це почули ми відповідь:

— А з чим ми підемо до хлопа? Перед війною ми мали гасла, якими можна було хлопа взяти. А тепер? Адже комуністи обіцюють їм більше, ніж ми можемо обіцяти!

— В тому й річ, що завданням інтеліґенції є саме усвідомити нарід про вартість тої комуністичної обіцянки і як вийшли на тому ті, що в них повірили! А що буде, як прийде цей комунізм до нас?

— Е, ви надто песимістично дивитесь на світ. Якось то буде!

Може дійсно ще найкраще під теперішню хвилину, заграти у бріджа, послухати Тонька і Щепка, а коли це знудиться — почитати Куієрка!...

старостві зізнання поліцая Маліка, де він кожного з підсудних схарактеризував як українського діяча, а підс. Барновського як провідника українського руху в околиці. Одночасно додав, що підсудний є вихованком колишнього пароха зі Злоцького о. Качмара (теперішнього крилошанина при капітулі в Перемишлі), який зробив його дяком і крамарем у Щавнику, приналежному до парохії в Злоцькому.

На розправі відчитано теж цікавий документ (вияснене) станиці поліції в Мушині з 14. серпня ц. р. до староства в Новому Санчі, яке домагало подати імена і прізвища конфідентів, на зізнаннях яких спиралося поліційне дослідження. У відповіді на це домагання староства станиця поліції повідомляє, що цього не може зробити з огляду на втрату конфідентів, які є потрібні станиці ще й на майбутнє. Виявлення таких інформаторів, які мешкають в одній громаді з підозрілими, могло би їх наразити на неприємности з боку **українських симпатиків, які переважають у кожній громаді.** Слід ще згадати — пише далі поліція у згаданому документі — що всі підсудні є чоловими провідниками українського руху, яким дораджує і дає вказівки емеритований учитель Петро Трускавецький зі Злоцького при помочі відданого собі місцевого селянина Ваня Граба. Він — на думку поліції — належить теж до українських лемківських провідників. Найважніше у наведеному поліційному документі є те, що поліція з уряду стверджує українську перевагу у кожній західно-лемківській громаді — отже, що українське відродження Лемківщини має вже там нині стихійний характер.

По відчитанні повищих зізнань і документів оборонець пос. д-р Баран поставив внесок, щоб суд відложив розправу і перевів докази з переслухання свідків: Костя Барновського і Теодора Романяка — обох зі Щавника, Івана Шкварлу з Ястрябика та Гната Брунівського зі Злоцького на ствердження обставини, що згадані збори на горі Яворина 7. червня ц. р. були звичайною товариською прогулькою сільської молоді, які там відбувалися нераз; що підсудні не були організаторами ні провідниками тих зборів чи пак прогульки та що знайшлися там припадково, маючи недалеко свої поля і сіножаті. В мотивах свого внеску пос. д-р Баран підкреслив, що по думці статті 25. закону про збори сама участь у нелеґальних зборах не є каральна; карі підпадають лише ті, які скликують нелеґальні збори під отвертим небом і ті, що там проводять, або ті, що на взвання не опускають зборів, або приходять на них озброєні. Обор. д-р Баран підкреслив теж ріжницю між ст. 25 закону про збори і проступком зі ст. 162 карного кодексу (збіговище), по думці якого сама присутність на місці збіговища, після грикратного взвання влади, щоб розійтися, є каральна. За згодою прокуратора суд допустив усі внески оборонця пос. д-ра Барана. Тому, що допущених свідків буде слухати городський суд у Мушині, окружний суд відложив розправу. Обороною підсудних молодих лемків-українців перед городським судом займеться ревно наш адвокат у Мушині **д-р Степан Хиляк.**

Ні пяди землі в українські руки.

УКРАЇНОЖЕРНІ РЕЗОЛЮЦІЇ УЧАСНИКІВ ЗІЗДУ „ЗАЖЕВЯ“ У СТАНИСЛАВОВІ.

В Станиславові відбувся зїзд б. членів організації „Зажеве“, стрілецьких дружин і тайного скавтінгу. На цьому зїзді, що відбувався у днях 10. і 11. ц. м. ухвалено шумні резолюції, що повторюють у безконечність відомі маячіння ендецьких крикунів про ослаблення польськости Сх. Галичини (в ориг. Сх. Малопольщі).

Причини ослаблення такі: 1) Забагато поляків зі сх. земель перенесено в ріжні сторони Польщі; 2) Зліквідовано станиці (пляцуфкі) державної адміністрації, що творили резервуари польськости, бо складалися **виключно** (підчеркнення наші) з місцевих поляків; 3) Зменшилась активність тих поляків, що залишились на місці, а політично й організаційно вони розбились; 4) **Збільшилась** надмірно інґеренція адміністрації у польсько-українські (в ор. руські) відносини, що спричинило безцільне обмеження ініціятиви польської суспільности.

Крім цього зїзд ствердив, що полудневосхідні воєвідства є історично й культурно польські, та що мешкають на них від віків поляки й українці (русіні), які скріплювали свої індивідуальні і збірні надбання: як матеріяльні, так духові. Друга точка каже: хочемо жити у братній згоді, але тільки з тими українцями (русінами), що стоять уповні й без застережень на ґрунті польської державности і дають докази цього співжиття.

Дальше ствердив зїзд, що це згідне співжиття не може спиратися на резиґнації з польських надбань чи земель на сх. землях.

Одначе наймаркантніші є деякі резолюції, ухвалені на цім зїзді, а саме: 7, 8, 9. і 10. точка, які кажуть: 7) Стоїмо на становищі, що державна влада повинна забезпечити умовини до свобідного розвитку акції польського громадянства на сх. землях. 8) Уважаємо, що конче треба заявити, щоб у межах законів польсько-українське суперництво було признане за здорове і нормальне явище. **9) Домагаємось, щоб польська земля з приватної і примусової парцеляції переходила виключно у польські руки.** 10) Вважаємо, що конче треба продовжувати військову кольонізацію у прикордонних околицях під опікою КОП-у.

Резолюції закінчено закликом, що всіх, що продалиб хоч би клаптик землі не-полякові пятнуватимуть **іменням зрадників.**

Як на один зїзд доволі! Всі резолюції скеровані виключно проти українців. До цієї справи ще повернемо.

За доцільний підбір учеників до торговлі і ремесла.

Недостача землі й праці по наших селах гонить багато селянської молоді до міст шукати роботи і хліба у ремеслі, торговлі та промислі. Одначе найти працю, чи місце для науки нелегко людині, що не знає міста, не знає, кому тої праці чи ученика потрібно.

Тому Порадня для вибору звання при Рідній Школі у Львові створила бюро, що підшукує для молодих хлопців і дівчат місця науки у торговлі та ремеслі. Це бюро збирає відомости, хто з ремісників і купців потребує ученика або буде його потребувати в недалекій будуччині і на цій основі висилає туди цих молодих кандидатів, які при дослідах у Порадні виказали придатність до даного фаху.

Тим способом примістила Порадня вже якусь кількість хлопців та дівчат на науку по наших ремісниках і купцях, з яких усі власники підприємств зовсім вдоволені.

Цей спосіб добирання учеників дає підприємцеві майже певність, що ученик справді надається до вибраного фаху і фірма буде мати з нього пожиток. За границею, нпр. у Німеччині, взагалі жадна фірма не приймає ученика без посвідки з Порадні, що він справді надається до даного фаху.

У нас, на жаль, ще багато ремісників і купців не розуміє якслід вартости добирання учеників за посередництвом Порадні і приймає їх зовсім без розбору, на шкоду свою і ученика.

Неприпдатний ученик звичайно навідстрашує купцеві клієнтів, майстрові нпсує матеріялу, заки вони рішаться його віддалити. Підприємець має втрату, а молоду людину таке прогнання зправила пригноблює, а буває, що і ломить її життєвий розмах раз на все. Якщо ученик добуде до кінця у злє дібраним фаху, то виросте з нього шонайвище партач, що тільки підриватиме добру славу свого майстра і взагалі українського ремісника чи купця. Таких партачів маємо вже за багато і більше продукувати їх не треба.

Порадня старалася поширити зрозуміння цієї справи серед наших майстрів і купців. В тій цілі лаштувала вже у свому часі ряд викладів на цю тему у ремісничім Товаристві „Зоря“ і в Союзі Купців. Та вислідн все ще невеликі, ще далеко не всі українські ремісничі та торговельні фірми звертаються до Порадні, коли потребують учеників.

Порадня приєднала на днях окремого співробітника, який з виказкою Порадні обходитиме постійно всі українські ремісничі та торговельні підприємства і постійно розвідуватиме про їх запотребування на учеників.

Порадня просить усіх українських купців і промисловців-ремісників іти на руку згаданому співробітникові Порадні і приймати учеників тільки через Порадню. Зазначуємо, що Порадня не має в тім ніякої матеріяльної користи. Заходи Порадні подиктовані тільки бажанням допомогти українській молоді, а крім цього піднести фаховий рівень та працездатність нашої торговлі і ремесла.

Українська Порадня для Вибору Звання при Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

—o—

Пацификація Абісинії.

АДІС АБЕБА, 12. 11. Стефані. За 40 днів пацифікація Абісинії поважно поступила. Дві кольони скоро посуваються вперед у районі Джімме; одна з них, під командою ґен. Джельоза, зближується до Алляти. Рас Деста може тепер хіба ратуватися утечею на захід, бо італійці його окружують.

—o—

ПРОТИНАСТУП ЧЕРВОНИХ НЕ ПОВІВСЯ.

РАВАТ, 12. 11. ПАТ. 17. дивізія піхоти оста точно прочистила і скріпила позиції, що їх здобули повстанці. Вирівнано також фронт перед ґенеральним наступом, що настане небавом. Повстанці займають під цю пору цілий правий беріг ріки Манзанарес. Всі протинаступи, що їх переводили вчора червоні, відбито. Червоні потерпіли великі втрати. Найбільше втрат завдали червоним частини полк. Яґе. Нац. артилерія збомбардувала військові будівлі й уладження в Мадриді та знищила стацію підземної залізниці, де скрилися червоні відділи.

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— РЕДАКЦІЯ настирливо ще раз просить всіх своїх ш. краєвих і закордонних кореспондентів та принагідних співробітників-дописувачів не адресувати своїх рукописів, призначених до друку, на імена поодиноких членів редакції, тільки загально до Редакції. Через випадкову відсутність, виїзд чи недугу того члена редакції, на якого руки адресований лист з рукописним матеріялом, — рукопис старіється а то й іде згодом до коша. Тому у власному інтересі та в інтересі справи просимо стосуватись до цього нашого бажання.

— В суботу, дня 14. XI. 1936, відбудеться заходом львівської філії Карпатського Лещетарського Клюбу осінній „Дансінг“ в салях Нар. Дому, II. пов. (Руське касино). Звичайний стрій, дешевий буфет, добра забава!! 2992

— Ювилейна Академія з нагоди 15-ліття Громади Кубанців в Ч. С. Р. і 10-ліття Кубанського Архіву відбудеться в неділю 15. листопада ц. р. в год. 7-ій вечором у малій салі „Харітас“, Прага II., Карлова площа 5. з такою програмою: 1. Спомин на помершого почесного члена Гр. Куб., історика Кубані проф. Ф. А. Щербину. 2. Відчит: 15 літ Громади Кубанців, 10 літ Кубанського Закордонного Архіву. 3. Концертовий відділ при участи пі Б. Штальмахової, концертової співачки, пни Я. Войтецької, абсольвентки мистецької школи, п. П. Зарінса, слухача держ. консерваторії і п. Ю. Залеського, соліста Камерної Опери. Вступ вільний.

— **Українська мова побіч гіндуської та китайської.** Новий спис викладів у варшавському університеті виказує низку лінгвістичних лекторатів не тільки мов т. зв. національних меншин, але й екзотичних. Знаходимо лекторати мов: української й литовської, хоча потрібні катедри. Крім того є виклади мов гіндуської (діялект бенґалі) та китайської, до яких покликано родовитого гіндуса й китайця.

— **Відгомін страйку в Комарнянщині.** В городському суді в Комарні відбудеться 20. ц. м. розправа проти 7 обвинувачених із Хлопів за те, що погрожуючи биттям шиб і викошенням збіжа, змушували мешканців околичних сіл взяти участь у страйковій акції рільних робітників у червні ц. р.

— **Краєва хроніка.** Золочівський суд засудив на півтора року вязниці Теклю Зварич, що вбила свою 6-літню сестру. — У Кракові помер тамошній рабін д-р Озія Тон, член екзекутивного комітету світової сіоністичної організації та колишній соймовий посол.

— **20.000 зол. відшкодування за втрачений рік студій.** До варшавського цивільного суду вплинув цікавий позов з домаганням відшкодування за наслідки самоходового випадку. Вантажний самохід фірми „Сітроен“ переїхав студента гуманістичного виділу, Едмунда Кшиштофіка і тяжко його покалічив. З цього приводу Кшиштофік при помочі адв. Домбровського зажадав від фірми відшкодування у висоті 20.000 зол. Попри фізичні втрати він покликується також на моральні витрати, що зводяться до втрати одного року студій. З причини самоходової пригоди він утратив рік студій, не могучи на час приступити до іспиту. За те спеціяльно домагається винагороди 5.000 зол.

— **Грабунки на Буковині.** У прикордонній смузі Буковини траплялися від довшого часу грабункові напади, при чому румунська жандармерія не могла попасти на сліди винуватців. Недавно ограблено купця Карпля із Станівців, що їхав возом до Сторожинець по тютюн і мав при собі 86.000 левів. Коли знайшовся в лісі, обскочили його грабіжники, забрали всі гроші і щезли. У звязку з тим грабунком жандармерія арештувала 15 осіб, з яких два сільські господарі, Петро Іванюк і Іван Федороньчак признилися до вини. Підчас ревізії в їхніх мешканнях знайшли 8 крісів, 3 револьвери та електричні ліхтарки. Однак грошей не знайшли. Арештовані призналися теж до інших нападів і грабунків. Їх відставили до Черновець.

— **Ганібаль на екрані.** В Італії роблять фільмові знимки, що представляють епізоди другої пунської війни. Як повідомляє італійська преса, буде це одна з найбільших фільм на світі. Римське форум, святині на капітольському горбі, реконструовано в римській Кампанії, між Римом і Фраскаті. У сценах, що відбуваються довкола сенату, бере участь поверх 3.000 людей. Одночасно переводять знимки морських боїв і римського табору в Тріполі. До баталістичних сцен уряд дав у розпорядження фільмового підприємства 12.000 вояків. У боях бере участь 80 слонів. Визначних археольогів і істориків покликано як дорадників та експертів для плянуваня сцен і виладження костюмів. Фільма буде готова в лютім найближчого року.

— **Жахлива летунська катастрофа** склалася в Італії. Літак з бомбами, що вилетів із Риму, з причини бурі упав у селі Рока Ґорґа. Безпосередньою причиною катастрофи були ледові соплі на кермі, що не давали летунам кермувати апаратом. У катастрофі згинуло двох старшин і два вояки. Один вояк тяжко потовкся. Врятувався тільки один капітан, вискочивши завчасу з легкопадом. Підчас рятункової акції вибухла бензина, причому згинуло пять мешканців села, а кілька осіб вийшло з ранами.

— **Турецький уряд проти арабського письма.** Турецький уряд рішив стосувати дуже гостро приписи закону про латинську азбуку в письмі. За вживання арабських букв передбачена найменше 3-місячна вязниця.

— **Подружжя і нервовість.** Психіятричний інститут у Ню Йорку ствердив, що число нервово хорих мужчин між нежонатими втроє більше, ніж серед жонатих. Подібно у жінок. Хорих на душі жінок незамужних або самітних є вдвоє більше, ніж замужних.

— **Новий німецький винахід.** Французька й англійська прилюдна опінія занепокоєна найновішим німецьким винаходом, що викликує переворот у конструкції підводних лодок. Винахід спирається на застосуванні ґазів кисня і водня до моторів. Досі вживають два мотори, один Дізля, що порушує лодку на поверхні та електричний мотор, що пускає у рух лодку під водою. Заступлення обох тих моторів одним дає змогу використати більший простір до озброєння лодки, якщо треба, дозволяє теж зменшити її величину, а врешті продовжує промінь її ділання. Вкінці нові німецькі підводні лодки визначаються тим, що пливучи під водою, не лишають ніякого сліду на поверхні води.

— **Катастрофа на большевицькій параді.** Підчас перелету совітських літаків над Москвою з приводу 19-их роковин жовтневої революції від одного літака відорвалася частина мотору і пропелера. Частини впали на вулицю Большая Дімітровская в юрбу, що чекала на маніфестації. Три особи згинули на місці, а вісім ранило. Ушкоджений літак перелетів разом з іншими над червоною площею, опісля відлучився від групи літаків і осів щасливо на летовищі.

— **Смерть Черткова.** В Москві помер Володимир Чертков, особистий приятель Льва Толстого, редактор першого ювилейного видання творів великого російського письменника, проживши 82 роки. Похорон відбувся на кошт держави.

— **Катастрофальний стан совітського рільництва.** На основі звітів про стан осінних засівів у Совітах, які оголосив комісаріят земельних справ, плян засівної кампанії досі не виконано. З просторів, визначених під засіви, управлено тільки 60 проц. Мали засіяти 68 міліонів гектарів, а засіяли тільки 42 міл. Найбільші недотягнення виказують совхози або державні домени, що засіяли тільки 58 проц. обнятих пляном земель.

— **Ріжні вістки.** Всі станиці [illegible] Чехословаччині числом 2.653 одержать [illegible] нічне получення. — У Швеції нема майже [illegible] безробіття, як ствердила урядова комісія. — [illegible] Лятакунґа (Еквадор) вибух знищив фабрику [illegible] роху, причому згинули 4 особи, а 15 [illegible] ранених. — В Ільаджи під Парижем помер [illegible] генеральний губернатор кольоній Бенін, [illegible] Франція завдячує більшість кольоній в [illegible] Африці. — На північному морю затонув [illegible] кий транспортовець „Ізіс“, причому із [illegible] осіб урятувався тільки один хлопець. — [illegible] віденська артистка Павля Веселі купує на [illegible] дярщині 280 морґів поля з господарськими [illegible] динками.

Всячина.

ЗВУКОВІ ПРОТОКОЛИ.

Поліційні і судові кола майже цілої [illegible] роблять енергійні заходи, щоб ввести звукові [illegible] фільму і грамофонові плити на послуги [illegible]. Без сумніву, такий звуковий протокол може [illegible] багато більше користи для судівництва, як [illegible] чайні писані протоколи. Зокрема звукова фільма може мати величезне значіння для успішного [illegible] скорого переведення поліційного і судового слідства. Бо велику ролю грає у слідстві [illegible] ки відтворення кожного руху злочинця, [illegible] міміка, вираз лиця, а навіть незамітні [illegible] лосу. Тимто теж конче треба у відповідну [illegible] відтворити зізнання підсудного з усіма [illegible] шими подробицями. І хоч не введено ще офіційно звукової фільми і грамофонових плит до [illegible] ки політичного слідства, всеж поліція [illegible] сто користується уже фільмою і грамофоном зглядно мікрофоном. Недавно скоїлась у Ню Йорку така подія: Банда молодих вуличників напала на стацію підземної залізниці, застрілила скарбника і втікла, заграбивши всі гроші. Небавом [illegible] держала поліція шістьох підозрілих [illegible] ґанґстерів. Одначе вони вибріхувались і [illegible] кувались усякого звязку зі злочинцями [illegible] земної залізниці. Поліційний урядовець, що [illegible] слідство у справі цього нападу, впав на добру думку. „Все промовляє за вами, драбуги, [illegible] вас ще трохи придержу. Чи хочете заграти [illegible] перед кіно-апаратом розбишак для [illegible] фільмової хроніки? — заявив він одного [illegible] гульвісам. Вуличники погодились із захопленням на цей плян. Один із них грав ролю скарбника, інші ґанґстерів. В розгарі гри призабули [illegible], що досі не признавались до вини й одному з [illegible] вирвався оклик: „Алеж ми це робили зовсім [illegible] так, йолупе!“ „Очевидно — завважив урядовець, звертаючись до провідника — чомуж ти застрілив скарбника?“ „Бо той дурень думав, що [illegible] лякає мене своїм тарахкальцем“ — відповів [illegible] лодий злочинець.

Підсудні були немало счудовані, коли [illegible] ред судом висвітлили цілу фільму з усіма подробицями та їх необережними зізнаннями. [illegible] ника засудили на смерть, а всіх інших на [illegible] вязницю.

Відомий є теж випадок, що один американський міліонер, що багато їздив по світі і не [illegible] дуже певний вірности своєї дружини, заінстальовував у будуарі своєї жінки мікрофон. Обслугу мікрофону виконував довірений міліонера, старий камердинер. Після повороту міліонер виступив зі судовою скаргою проти своєї жінки, щоб добитись розводу. На всі заклини і сльози жінки він мав найбільше переконливий арґумент: [illegible] ту репродуковану із розмов записаних мікрофоном, що їх вела жінка міліонера зі своїм [illegible] цем. Очевидно, що міліонер дістав розвід.

В Англії трапився знову цікавий процес [illegible] спадок. Одного багатого льондонського аристократа доглядала підчас його недуги молода дівчина, донька його покійного приятеля. Молода доглядачка виконувала свої завдання незвичайно запопадливо і здобула собі прихильність старого дивака, що рішив зробити її своєю спадкоємицею. Одного дня мусіла молода доглядачка виїхати у важній справі свого хлібодавця до Америки на кілька тижнів. У міжчасі старому [illegible] чеві погіршало, так, що він велів свому [illegible] покликати одного дня негайно лікаря. По відході лікаря недужий почувся ще гірше. Він [illegible] дзвонив на господиню, але вона саме [illegible] була на місто. До телефону не мав недужий сили підійти, паперу ні чорнила не було під рукою. У критичній хвилині побачив недужий на столику біля ліжка диктафон, що до нього диктував він іноді свою кореспонденцію. На силу подиктував конаючий міліонер свою останню волю [illegible] диктафону. Коли господиня і лікар вернулись, застали на ліжку вже тільки трупа.

Спадковий процес виграла на підставі завіщання виголошеного до диктафону доглядачка.

Дивогляди.

ВИНО В КОНСЕРВАХ

В Америці появились перший раз у продажі консерви... вина. В каліфорнійських виницях розливають вино не до пляшок, тільки до бляшаних пушок герметично замкнених. Цей новий спосіб розливу вина незвичайно дешевий і вигідний у транспорті. Американські спеціялісти запевнюють, що від переховування у бляшаній посудині, вино зовсім не тратить свого смаку.

ФОТОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ У... ЗУБАХ.

У Злучених Державах арештували американського шпигуна Бровна, що стояв на послугах японського уряду. Його арештували за те, що він робив знимки Панамського каналу. Мініатюровий фотографічний апарат мав він укритий за зубами. Механізм апарату робив автоматично знимки за кожним разом, як тільки Бровн отворив уста.

Дописи.

СКІЛЬЩИНА.

Ростемо і розвиваємось. Нарешті Сколе та Скільщина, які мають 48 тисяч українського населення, матимуть від 15. ц. м. українського лікаря в особі д-ра Володимира Врецьони, який отвирає лікарську канцелярію в домі д-ра Бобзнича коло суду. Сподіємося, що українське громадянство всіми силами піддержить свого лікаря, бо дотепер було лише 5 жидів. Одночасно подаємо до відома, що п. Володимир Середяк у міській будці за ратушем отворив склад з галянтерією, якої дотепер у Сколім зовсім не було, були лише чужі. Також недавно п. Івась Ватаманюк, молодий і здібний кравець отворив свій варстат в домі Камермана, напроти двірця і вже дає заняття 3-ом челядникам чи пак практикантам.

Добробут Скільщини поправляється. Звишка цін на хліборобські продукти, а головно на будівельне дерево, головний продукт Скільщини та одночасно успішне покінчення страйку лісових робітників, яких заробітки й умовини праці значно покращали, збільшили покупну силу населення і дещо поправили його положення. Збільшилися закупи по наших крамницях. Але найкращим доказом цього є збільшене споживання алькоголю та тютюну. І так у вересні і в жовтні споживання алькоголю зросло на 5 проц., а тютюну (головно дорожчих сортів) на 15 проц. Тому кличемо: Люди опамятайтесь, бо ведете нарід до руїни, а своїх дітей до жебрачої торби.

Кооперативна анкета у справі будови кооперативного млина. Дня 14. м. м. при участи коло 60 представників від 30 кооператив Скільщини відбулась анкета, на якій дир. Кузів і Колодницький зі С. К. у Стрию зреферували справу будови власного млина. В дискусії забрало голос багато промовців, які одобрили цей плян, обіцяли поміч і співпрацю. Питання лише, звідкіля взяти потрібні капітали? Коли пригадаємо собі, що всі присутні протягом 5 годин завзято курили так, що саля виглядала немов димарня, маємо готову відповідь, звідкіля взяти потрібні капітали на будову власного млина. Прикро лише, що ніхто з присутніх, навіть ворогів тютюну не піддав цієї думки, а принаймен[н]е не запротестував проти палогового куріння на анкеті, чого в Сколім дотепер ніколи не бувало.

Просвітянська анкета читалень. Дня 21. м. м. відбулася просвітянська анкета для читалень Скільщини, на яку прибуло 63 делегатів від 32 читалень. Основний реферат про освітний стан читалень, стан членства, зобовязання та завдання читалень виголосив інсп. Брилинський, якого присутні уважливо вислухали і забирали голос в дискусії над порушеними справами. При кінці мґр Ценко (підчас анкети не був присутній) напятнував що присутні на анкеті курили. Пригадав, що минулого року філія „Просвіти" обєднувала 1100 членів, а цього року дотепер лише понад 200, отже гроші на тютюн і горілку є, на „Просвіту" нема. Це не патріотизм, лише самообман. Повищу резолюцію присутні приняли оплесками. Побачимо, чи поправляться та чи цю ухвалу проведуть у життя.

Загальні Збори Філії „Просвіти" в Сколім. Дня 2. п. м. відбулися заг. збори філії „Просвіти" при участи 86 відпоручників від 30 читалень та коло 40 членів зі Сколього. Не явилися на жаль делегати з читалень: Камінного, Корчин Шлях., Козьова, Климець, Лавочне, Грабовець, Рожанка Нижня, Рикiв, Тухолька, Сможе, Ямельниця, Ялинковате, Хащоване і Жупане. Збори скликано дещо скоріше, бо з причини перешкод у праці від деяких одиниць довголітний Виділ Філії уступив. Збори відкрив голова д-р Булак, предсідником вибрано о. Смалька, який тактовно та вміло ними проводив. Загальний

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Нецікава розмова.

Це був один з тих ранків цьогорічного листопада, що то обдурює людину надією на вчасну весну. З одної небесної клепки сунули сірі хмари, а друга пишалася золоченим пурпуром. Львівські хідники заповнювалися шкільною молоддю і бюровиками. Всі мають у руці виповнену шкіряну торбу: одні книжками, другі своїм приладдям, себто хлібом, чісником, дехто й ковбасою. Напроти мене йде похнюплений у землю, тичковатий панок. Здалека я думав, що він щось згубив, але зблизька я пізнав з його лиця, що в нього думка невесела; може й — не дай Бог — самогубна. Порівнюємось і здоровимось. Зустрічний знайомий немов із сну прокинувся.

— Що доброго коло вас? — питаю.

Замісць відповіді махнув рукою.

— Іду до школи, як звичайно — добавив.

— Чогож ви такі зажурені, як який безробітний.

— Праці, Богу дякувати, є; всі її маємо, чи у школі, чи в бюрі, але жити важко. В нас навіть „стахановська" система: один працює поперед другого. За ніяким іншим працівником ніхто стільки не стежить, яку громадську роботу він робить, що за нашим братом. До ніякого стану не ставить громадянство таких вимог, як до працівника нашої установи.

— Щось ви у хмарному настрої.

— Нема чого веселитися. Кожний працює не тільки для самої праці, але й на те, щоб щось із того мати, щоб могти принайменше себе й рідню прокормити.

— А щож вам хибує? Міркуючи по ваших роках — ви певно вже маєте незгіршу платню,— намагаюся злагіднити йому смак жовчі. Але своєю заввагою я тільки подратував мого розмовця.

— Платню? Ніякої плати, — перебив мені мій стрічний, а уста скривились йому в таку усмішку, що я гадав, він плаче.

— Якто ніякої плати? Прецінь навіть говорять, що службовики вашої установи краще платні, як деякої економічної, — відповідаю з повним здивуванням.

— З того, що ви кажете, кінь сміявсь би, — замітив мій співрозмовець фразою маршала Пілсудського. — Уже пять місяців ми загалом не маємо ніякої платні.

— А чимже-ж ви живете?

— Кредитом, бараболею, голодуємо... Зрештою, це для нікого неважне.

— Чомуж вам не платять?

— Кажуть, що громадянство не складає. З чого платити, як цілий повіт Скалат, чи Старий Самбір дає в жовтні 5, чи Рава Руська 8 зол.!

— То зле, — кажу ніби сам про себе.

— Зле, — підхоплює мій стрічний. — Читаю що в большевії потягнули до відповідальности тих, що не виплачують учителям. А кого потягнути до відповідальности в нас?

Я вже нічого не казав. Може ви що скажете? Ви мабуть догадались, що мій розмовець це був учитель „Рідної Школи" і наче води в рот набрали. Та що має взяти в рот той учитель?

Лесь Патичок

та основний звіт склав голова, який засував успіхи та висліди систематичної праці у всіх ділянках, у всіх селах з виїмком одного, з якими вдержував постійний та живий звязок. Заведено діловодство по читальнях на приписаних друках і для всіх членів виказки. Збірку „Дар Просвіти" перевиконано понад наложений контингент на 273 зол. Виділ філії підготовляв крім того курс вишколу виділових, режисерський та повітове свято Петлюри. Одначе на перешкоді станули жалюгідні інциденти, які причинилися до занепаду праці, що ствердив мґр Ценко у звіті як повітовий організатор членства, яке спало з 1100 м. р. до 250 у ц. р., гостро осудив такі методи боротьби проти Виділу філії і разом з д-ром Булаком та о. Притуляком зголосив резиґнацію. Представники читалень, почувши такі історії були пригноблені і ніхто з них не забирав навіть голосу. Бичкович боронив поведінку молодих людей. Мґр Ценко відповів, що краще було би, щоб щонеділі чи свята на салях виголошувати реферати про виховання і т. д. та просив, щоб делегати по виході зі салі забули ці непорозуміння, які не знати в імя чого повстали у Сколім, бо це не праця, не боротьба, лише інтрига та анархія. Опісля вибрано новий виділ, до якого ввійшли: як голова адв. Ярослав Малиняк та як члени: о. Смалько, Щуревич, Билень, Норичка, Терлецький, Полага Гребеняк і Табенцька. По ухваленні ще деяких дрібних внесків м. ін. приняли ще внесок мґра Ценка, що на всяких анкетах та зборах не вільно курити. Опісля мґр Ценко перед виїздом зі Сколього подякував усім присутнім за поміч та співпрацю у просвітянській організації, попрощав усіх щиро та візвав до дальшої інтенсивної праці над розбудовою зактивізованої Скільщини. Д-р Булак пояснив ще коротко обіжник у справі збірки на „Дар Просвіти" і на цім покінчено заг. збори.

ДЕЛЯТИН.

Рідношкільна анкета у Делятині відбулася дня 8. ц. м. в год. 1-ій в салі Українбанку з таким порядком нарад: 1. Отворення анкети, 2. ідеольогічний реферат, 3. організаційний реферат, 4. дискусія над рефератами, 5. ухвалення резолюцій і 6. внески та побажання. Рідношкільну анкету отворив короткою промовою голова Повітового Кружка Рідної Школи у Делятині рад. Пацкань. У своїй промові вказав конечність оживлення рідношкільної акції в делятинській окрузі. Ідеольогічний реферат виголосила п. Анна Бехметюкова. Референтка зясувала зібраним у світлі історії змагання нашого народу до освіти і школи. Організаційний реферат виголосив п. Д. Федик. Референт вказував на доцільність рідношкільної акції і на необхідність повної співпраці поміж головним Т-вом „Рідна Школа" у Львові і низовими Кружками. В дискусії між іншими забрала голос п. Кабарівська, як делегатка Кружка „Рідна Школа" в Дорі. Витаючи почини Старшини Повітового Кружка, вказала на те, що рідношкільне виховання у делятинській окрузі повинно піти у двох напрямах, а саме поборювання неграмотности, розбуджування патріотизму у старшого громадянства та закладання у кожному селі дитячих садків. По дискусії над виголошеними рефератами відчитано резолюції того змісту, що Старшина Повітового Кружка буде співпрацювати лише з тими Товариствами, які стоять на національнім ґрунті. На цьому закінчено анкету і голова подякував зібраним за чисельну участь.

Свято книжки у Делятині відбулося 8. листопада ц. р. в год. 4-ій пополудні заходом філії „Просвіта", на програму якого зложилися: 1. Вступне слово, 2. Виступ хору чит. „Просвіти" в Саджавці, 3. Декламації, 4. Виступи хору чит. „Просвіти" в Дорі, 5. Вязанка народніх пісень, яку відіграла дута орхестра чит. „Просвіта" з Дори і Яремча, 6. Реферат, 7. Виступи хору чит. „Просвіти" з Делятина і 8. Живий образ до слів: Учітеся брати мої. Вступне слово виголосив п. Федик, який подав коротко історію книжки та її значіння для людства, зокрема для нашого народу. З читальняних хорів філії „Просвіта" у Делятині на перше місце висунулися хори з Саджавки і з Дори, які зовсім заслужено зібрали бурю оплесків. Найкраще випав і зробив найсильніше вражіння живий образ до слів: Учітеся брати мої. Свято закінчилося відспіванням національного гимну. По святі відбулися народні вечерниці, в яких взяли участь майже всі учасники, які були на святі книжки.

—o—

Спорт.

СК. РУСЬ (ХУСТ) — Г. С. Е. ХУСТ 5:2 (0:1)

Гарна перемога Руси на грищі Г. С. Е. Русь грала одні з найкращих своїх змагань у сезоні і виграла зовсім заслужено. Г. С. Е. не видержав зовсім темпа і амбітних виступів Руси.

НОВИЙ МІЖНАРОДНІЙ ГАКІВКОВИЙ ТУРНІР.

Крім англійсько-французької гаківкової ліґи і середньо-европейського турніру зорганізовано ще турнір пятьох міст. Турнір буде вестися системою змагань і реванжів і гратимуть у ньому такі дружини: Брюссель, Антверпія, Амстердам, Дюссельдорф і Крефельд.

АНГЛІЯ ПРИСТУПИТЬ ЗНОВУ ДО ФІФА?

В европейських спортових колах викликала чималу сензацію поголоска, що Англія приступить знову до Міжнародного Союзу Копаного Мяча (ФІФА).

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. економічно-суспільний місячник — Львів, листопад 1936. Ч. 11. Зміст: На окраю днів. — К. Коберський: З приводу програмових тез проф. М. Рапацького. — І. Витанович: Як народжувався український кооперативний рух у Галичині.— В. Оренчук: За праділівську керманицю. — Централі молочарських кооператив у Польщі. — Хроніка. — Серед книг. — З преси і життя. — Господарська хроніка.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ, місячник, рік 8, ч. 11. Листопад 1936.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО Листопад ч. 11 (43) 1936.

СЛУЖБОВИК, Львів, жовтень 1936. Р. XIV. Ч. 10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Національний Хор під арт. проводом Д. Котка.

Кваспів. 14. XI.
Рівне: 15. XI. і 16. XI.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

Жидачів:
13. XI. Інваліди.
14. XI. Німа теща.
15. XI. Вій.
З Жидачева іде театр до Миколаєва.

Великий Театр:

Пятниця, 13. XI. год. 7.30 веч. „Відправа грецьких послів" і „Потрійний"
Субота, 14. XI. год. 7.30 „Каваренька".
Неділя, 15. XI. год 3.30 поп. „Пігмаліон"; год. 7.30 веч „Каваренька".
Понеділок, 16. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька".
Вівторок. 17. XI. год 7.30 веч. „Каваренька".
Середа, 18. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька".
Четвер, 19. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька".
Пятниця. 20. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька".

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх трое".
АТЛЯНТИК: „Пан із мільйонами".
ВАНДА: „Катруся" з Франціскою Ґааль: „Мужчини в небезпечному віці".
ҐРАЖИНА: „Відень шаліє".
КАСІНО: „Ада, це не личить".
КОПЕРНИК: „Блакитна парада".
МАРУСЕНЬКА: „Юдель грає на скрипці".
МЕТРО: „Віктор чи Вікторія", „Ковбой мільйонером".
МІРАЖ: „Хто останній цілує".
МУЗА: „Спокуса".
ПАКС: „Цирк Саран" „Пат і Патахон".
ПАЛЯС: „Прокажена".
ПАН: „Рітмайстер фон Верфен".
РАЙ: „Малий моряк".
СВІТ: „Дочка джунглів".
СТИЛЕВЕ: „Сто пот'х" з Еді Кантором. ревія „Це і те".
ТОН: „Несамовитий дім" і коліровий додаток „Чудові діти".
УТІХА: „Кровавий замах у касині" та ревія.
ХИМЕРА: „Геройський форт Дуомон".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Японія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 13, листопада 1936.

Відень (506.8) 19.35 Розр. концерт, 21.10 Симф. концерт, 23.30 Віденські мельодії, **Братислава** (298,8) 19.25 Словацькі нар. пісні. **Брно** (325,4) 19.30 „Фіґарове весілля" оп. Моцарта, **Прага** (470,2) 15.00 Симфонія ч. 4. Шостаковича, 17.10 Квартет а-моль Брамса, 19.30 „Чародійний флет" оп. Моцарта, **Париж** (1648) 16.00, 18.30 Концерт, 17.00 Камер. музика, 21.45 „Терезіна" оп. О. Штравса, **Білгород** (437,3) 17.20 Спів ресітаць, 17.50 Нар. мельодії, 20.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00, 13.15 Концерт, 14.00. 16.00 Музика, 18.00 Молодь співає, 22.00 Виступ льондонської фільг. орх., **Мінхен** (405,4) 12.00 Військ. орх., 16.50 Камер. твори Моцарта, 20.10 Розр. концерт. 22:30 Настроєво-муз. образки, **Будапешт** (549,5) 12.00 Симф. концерт, 13.40 Форт. ресітаць, 17.30 Циг. музика, 19.20 Опера, **Мілянo** (368,6) 11 34 Легка музика, 17.15 Розр музика, 21.10 Орх. концерт, 22.30 Танц. музика, **Рим** (420,8) 13.15 Легка музика, 17.00 Розр. музика, 20.40 Орх. концерт, 22.10 Орґ. музика.

Субота, 14. листопада 1936.

Відень (506·8) 15.40 Концерт орх. мандолінистів, 18.15 Нар. пісні. 19.15 „Станчик" оп. А. Мілера. 22.20 Пісні й арії А. Шпеллер сопр., **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 11.5 Легка музика, 18.15. 19.45 Концерт, **Париж** (1648) 17.00 Легка музика, 21.00 Сп. ресітаць, **Берлін** (356.7) 19.00 Пісні й увертюри Р. Шумана, 19.00 Квінтет ц-моль Блюме, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Альпейські танки й нар. дуети, 20.10 Перли забутих оперет, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 12.00, 13.15, 14.45, 18.00 Концерт, 18.50 У країні звірів. вес. авд., **Будапешт** (549,5) 13.30, 17.30 Сальон. музика, 19.00 Спів. 22.00 Циг. музика, 22.45 Концерт оп. орх, **Мілянo** (368,6) 11.30 Легка муз, 20.45 „Ль Ока дель Каїро" оп. Моцарта, 22.00 Концерт оп. музики, спів, **Рим** (420,8) 12.40 Розр. концерт, 17,15 Танц. музика, 20·20 Концерт хору.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 13. листопада 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для старших дітей: Львівські дівчата, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Стилізовані мельодії Азії, гр. пл., 12.40 Як треба палити в печах. 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекляммовий концерт. 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Молодь перед мікрофоном: Воєцька пісонька, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Келер-Беля, гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Ревія інструментів, 17.00 Золото Сибіри, фейл., 17.15 Концерт солістів, спів, скрипка, форт., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Актуальна гутірка. 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Гутірка: Невідомий Львів. 18.30 Гершвін: Блакитна рапсодія, гр. пл., 18.40 Програмова скринька, 18.50 Лісові новини. 19.00 „А присягала" фрагм. із пов. Ожешкової „Хам", 19.20 Авд.: З піснею по краю, 19.45 Оперовий фрагмент. 20.00 Симф. концерт; у перерві Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Веселий скеч: Від памятника до памятника; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Субота, 14. листопада 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд для шкіл, 11.30 Для шкіл: Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу. 12.03 Концерт орх., 12.40 Хліборобська скринька, 12.50 Полудневий денник. 14.30 Весела авд. для дітей: Розшукова акція з гор. Личакова. 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекляммовий концерт. 15.30 Львівські біжучі вістки. 15.35 Музика з гр. пл., 15.50 Гутірка про моди. 16.00 Мендельсонова хвилина, з гр. пл., 16.15 Фр. оперетки, орх., 17.00 Муз. портрети й нариси. спів, форт., 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 19.00 Про Г. Сенкевича, 19.30 Концерт орх., спів, 20.30 Літер. новини. 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка. 21.00 Віольонч. ресітаць Дезидерія Данчевського в супр. форт., 21.50 Орх. концерт, 22.00 „Ватерльо або сцилівська любов" гротеска Камі, 22.30 Просимо до танку, гр. пл.

Радіокутик.

СПРАВА ТЕЛЕВІЗІЇ В ПОЛЬЩІ.

Телевізія, не дивлячись на великий поступ з погляду технічного, є ще мало відомою ділянкою у практичному застосуванні. Щойно найближчі роки зможуть дати відповідь, чим буде радіо-візія майбутнього.

Як виглядатиме ця майбутність, сказати дуже важко, коли йде про відповідну виразність, розміри образу та дешеві дати відповідь, чим буде радіо-візія майбутнє і на цілі телевізії видають величезні кошти.

Польща не може собі дозволити навіть у малій частині на подібні кошти, але всеж, хоча і скромними засобами, Державний Теле-комунікаційний Інститут і Польське Радіо почали студії, щоб увести експериментальну телевізію.

На вершині хмародера.

Співпраця між цими інституціями поділена так, що Державний Теле-комунікаційний Інститут обняв візійну частину, а Польське Радіо самі висилачі на ультракороткі хвилі та фонічну частину.

Для цього винаєндували терасу найвищого будинку у Варшаві, де збудують вежу 14 м. висоти, закінчену плятформою і помістять там щоглу 12 м. висоти, що підтримуватиме 2 антени для візії і фонії. Помешкання нижче тераси будуть служити для висильних апаратур і візійних урядженЬ.

Головна ціль стації.

З огляду на те, що ультра-короткі хвилі, тобто поміж 5 і 8 м., розходяться майже в простій лінії, вибрано для цієї цілі найвищий і найбільш центрально розположений будинок. Праці носять покищо характер експериментальний, а тому було б передчасно говорити про якінебудь експльоатаційні цілі. Що найбільш, може тут іти про пізніші публичні демонстрації. Тепер трудно означити речинці цих демонстрацій, бо головна ціль експериментальної стації, це добути експерименти, необхідні для дальших плянів. Цілком зрозуміло, що експериментальна праця буде щойно підставою для дальнішого устійнення тої чи іншої системи візії, будови студії для цього і т. п. Питання засягу буде досліджене при помочі стації силою яких 0,5 кв. в антені.

З загальним поступом.

Головною причиною розпочатих праць є необхідність співділання з темпом поступу в цій ділянці, яка не тільки дивує нас геніяльністю технічної розвязки самої проблеми, але без сумніву може мати величезне значіння у близькому майбутньому, у відношенні загально-популярному. і для цілей спеціяльних

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продаж: Бельги бельг. 90.80—89.65, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри кан. 5.31.50 — 5.28.50, Фльор. гол. 287.10 — 285.40. Франки фр. 24.73 — 24.59, Франки швайцарські 122.45—121.65, Фунти англ. 25.98—25.83, Гульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.70—17,20, Кор. дан. 115.94—115.10, Кор. норв. 130.53 — 129.55, Кор. шв. 134.03 — 133.05, Ліри італ. 25.20—24.60, Марки фінл. 11.46—11.00, Марки нім. 114 — 107, Шил. австр. 95.50—95 Марки нім. срібні 122—115.

Акції.

Банк Польський, 111, 110.50, Вугіль 16,50, Ліпльпоп 14.80, Норблін 64, Островець 30, Стараховичі 36. Габербуш 40.50.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 66, друга 66.25, 5 зал. 52.50, 6 дол. 71.75, 7 стаб. 482,50, купон 37.41.

Збіжжя.

Львів, 10. XI.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Ріпак озимий	44·50—45·50

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 12. ц. м.

Ціни за 100 кг. дюзом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21·00—21·50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	15·50—16·00
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	17·40—17·50
Овес легко задош. 444	13·50—13·75
Овес не задош. 456	13·75—14·00
Гречка 10%	17·00—17·50
Кукурудза жовта	14·25—14·50
Кукурудза червона	15.75—16.00
Коноп. сіма	30·75—31.00
Соняшникове сіма	31.00—31.25
Насіння лену 95%	40·00—41·00
Фасоля корона руч. в з м. 42	50·00—51·00
Фасоля „Різен" руч. виб. з м.	40·00—41·00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40·00—41·00
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. в мішк.	42·00—46.00
Фасоля краса рафована	26·00—28·00
Фасоля цукр. ручно виб.	30·00—31·00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від каняники	115—120
Конюшина вільна від каняники 96 проц. чистоти	120—125

Ціни не змінені. Тенденція краща.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 12. листопада п. р. кооперативам платим за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.75 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.80 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.80 „
1 л. молока	0.17 „
1 к. яєць	4.70 „

Тенденція на всі артикули сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 12. XI. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці. льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курки І. кл., товсті, без остріг, щойно від 1.50 кг. вгору без ваняку	0.95 зол.
Курята І. кл. біло й жовтоніжки щойно від 0.80 кг. вгору	0.85 „
Качки товщені І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Листи під шифрою: Еміґрант, Солідний, Кольорист, Рутинований і Львовянка просимо відобрати в Адміністрації „Діла".

Подяка.

Невблаганна смерть забрала нам нашого найдорожчого Сина й Брата бл. п. Олександра Поповича.

Прибиті цією важкою втратою висказуємо нашим обовязком щиро подякувати всьому дрогобицькому Громадянству за вшанування памяти Покійного своєю багатотисячною участю в похоронах.

Прохаємо ВШ. Родину Мельників прийняти нашу дяку за їхнє піклування Покійним в останньому часі Його життя та реві заходи та поради при похоронах.

Висказуємо теж цією дорогою нашу дяку Всч. Духовенству, О. Пароха м і О. Катехитам за відправи в дрогобицькій церкві і на цвинтарі.

Найщиріше дякуємо всім українським установам і товариствам, а в першу чергу „Учительській Громаді" та „Рідній Школі", які облегшили нам наш біль словами щирого співчуття, зложили вінки та видрукували жалібні повідомлення.

Дуже щиро дякуємо також Учительським Зборам, зокрема учням дрогобицьких шкіл, головно гімназії ім. Івана Франка за звеличання сумних похоронів.

Особливу подяку висказуємо хорові „Боян" і гімназійному хорові, які під управою їх диригента ВШ. Пана Проф. Іваненка так звеличали память Покійного.

Щире Спасибі теж усім промовцям, які помянули Покійного своїми прощальними бесідами, а головно ВШ. Панові Проф. Буркові, який горячими словами зворушливо прощав Покійного від дрогобицького Українського Громадянства.

Врешті не маючи змоги висказати нашу подяку всім ширим нашим Приятелям, які висказали нам письмово їх співчуття, прохаємо цією дорогою прийняти нашу гарячу подяку.

Родина Поповичів.

Чернівці, — Заліщики, — Станиславів, у листопаді 1936 р.

КУПНО-ПРОДАЖА

ЧОТИРНАЦЯТЬДНЕВНА велика дешева продажа **ФІРАНОК**. кап, бронзатів, тюлів ток crochet на вагу. Фрайлих, Святуська 21. 2879 1...

УРЯДЖЕННЯ КАВАРНІ окказійно можна купити. Зголошення: Львів, Косцюшка 1, у портієра, год. 10—12. 3038 2-2

КУПНО ГОДИННИКА є справою довір'я. Дешево купите добрий годинник у славно звісній пятьдесятьлітній католицькій фірмі **ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ**, Львів, Марійська площа 5. 3032 2-20

ХРИСТІЯНСЬКА КОНФЕКЦІЯ для Пань поручає костюми і плащі вже від 36 зол. Львів, Ринок 26 у крамниці Евдерса. 2906 18-...

МАШИНУ писальну українсько-польську 200 зол. продає Пятицький, Чарнецького 10. 3039 1-4

ПАРЦЕЛЯ 178 кв. сяжнів при вул. Крупярській — на продаж. Інформації подасть парохіяльний уряд, Львів, Личаківська 82. 3051 1-2

МЕШКАННЯ

3 КІМНАТИ, комфорт, Длугоша 35, до винайму. 3048 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

РЯТУЄ ВОЛОССЯ
усуває лупу - запобігає випаданню
ДАЄ ГАРНУ буйну зачіску.
5732 19-7

ФУТРА дешево і солідно виконує Е. Гловкович — Львів, Домініканська 4. 2654 37-60

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.